

Lời Giới Thiệu của Tạp Chí Người Dân:

Đọc xong cuốn "Nếu Đi Hết Biển" của Trần Văn Thủy, ai cũng tự hỏi tác phẩm của Nhà Đạo Diễn Phim Tài Liệu Xã Hội này có chủ đích gì?

Và tại sao những nhà văn lớn, những nhà tư tưởng sâu sắc đáng kính (Nhật Tiến, Nguyễn Mộng Giác, Hoàng Khởi Phong, Nguyễn Thị Hoàng Bắc, Trương Vũ,...) lại cộng tác với Trần Văn Thủy?

Tuy chẳng một ai trong số những nhà văn lớn, những nhà tư tưởng sâu sắc đáng kính dám từ bỏ việc làm béo bở trên xứ người về sống dưới chế độ Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam để thực hiện chủ trương hòa hợp hòa giải riêng của chính họ, họ vẫn lớn tiếng cổ xúy và cao giọng dạy dỗ người tị nạn Việt Nam về tinh thần hòa hợp hòa giải dân tộc, đồng thời dùng ngôn ngữ nặng nề khinh miệt với những kẻ cùng chung cảnh ngộ, với những người bất đồng tư duy (chỉ vì người tị nạn không tin hoặc không chịu theo lời), thí dụ như:

"...Cái cộng đồng Việt Nam ở hải ngoại vốn đã từng có nhiều năm chất ngất hận thù đến không chấp nhận một sự suy tư nào khác hơn là sự suy tư đã đông đá trong đầu óc của họ... Tôi cảm thông tâm trạng của những con người còn duy trì những chủ trương cứng rắn đó, nhưng con đường cứu nước của họ chỉ là một thứ đường mòn vô dụng không đem lại một lợi ích nào cho dân tộc nếu không muốn nói là lại còn làm cản trở bước tiến của dân tộc. Tôi thường nghe rất nhiều lần người ta nhân danh quyền lợi của trên 80 triệu đồng bào ở trong nước để phát động những cuộc đấu tranh theo kiểu như trên, nhưng hầu như họ chẳng hiểu gì về tâm tư hay nguyện vọng đồng bào ở quê nhà. Ổn định và phát triển, theo tôi nghĩ, đó là khuynh hướng chung của thành phần đa số của dân tộc trong hoàn cảnh hiện nay....Sau bao nhiêu năm tang thương của cuộc chiến, với chất ngất hận thù giữa bên này và bên kia, theo tôi nghĩ, con đường hòa hợp hòa giải dân tộc là sinh lộ duy nhất để đem quê hương ra khỏi tình trạng mất tự do dân chủ, nghèo nàn chậm tiến và tràn lan tệ trạng tham nhũng và bất công như hiện nay." (Nhật Tiến)

- "Có những người chủ trương cắt đứt mọi liên hệ với VN, kể cả không mua hàng của VN ... Dân có khổ thì mới đứng lên lật đổ chính quyền....các đoàn thể chính trị (hải ngoại) tuy không có khả năng pháp quyền nhưng lại có khả năng kích động dư luận để phá hủy uy tín hay ngay cả sự sống của một cơ quan truyền thông ... Ban biên tập lựa các tin xấu như nạn tham nhũng, mãi dâm, kinh tế trì trệ, nạn cửa quyền lộng hành ... viết lại theo cách hành văn quốc gia rồi in lên báo...viết là để cho cả dân tộc trong lẫn ngoài nước đọc, không phải

chỉ dành riêng cho một nhóm nhỏ của một cộng đồng ngày càng thu hẹp" (**Nguyễn Mộng Giác**)

- "Ở hải ngoại thì không một ai dúi súng vào màng tang bắt viết, thì hà cớ gì phải vừa viết vừa cảnh giác để phòng cộng đồng biểu tình chống đối...Hiện nay trước sau có tới hơn hai triệu người Việt cả chống Cộng sản cũng như Cộng sản, miền Nam cũng như miền Bắc **chạy trốn tổ quốc của mình**, lưu vong khắp thế giới vì chính kiến, vì kinh tế."
(**Hoàng Khởi Phong**)

- "ý thức chính trị đã chia rẽ sâu sắc người Nam và người Bắc từ trong nước cho đến ngoài nước, và cũng từ đó sản sinh ra một cộng đồng mới: người Việt di tản hay Việt Kiều....lâu lâu lại thấy biểu tình lẹt đẹt vài người hay tự thiêu, ủi xe tăng vào Sứ quán Việt Cộng ... nên tôi không mấy ngạc nhiên khi đọc các diễn văn, tuyên ngôn, tuyên cáo cùng các bài báo ở các loại báo biểu lá cải, các nhân vật cộng đồng tổ cáo, mạ lỵ, chụp mũ tương bưng lẫn nhau, người oan, kẻ ứng cá mè một lứa.....Cuộc biểu tình mấy chục ngàn người để chống một tên tâm trí bất bình thường (Trần Trường) không đủ tiền, đủ sức kinh doanh nghiêm chỉnh nên chơi nổi treo hình Bác Hồ và cờ Việt Cộng...như có lần để phản đối một anh dở điên dở khùng do những người thích ôm micro la hét giữa đám đông tổ chức, chỉ tổ tốn tiền thuế dân đóng góp ... Mọi chuyện sau đó cũng chìm xuống...Tôi không ngạc nhiên khi đọc các diễn văn tuyên ngôn tuyên cáo cùng các bài báo ở các loại báo biểu lá cải, các nhân vật cộng đồng tổ cáo, mạ lỵ, chụp mũ tương bưng lẫn nhau, người oan, kẻ ứng cá mè một lứa." (**Nguyễn Thị Hoàng Bắc**)

Thay vì vận động cho chủ trương hòa hợp hòa giải dân tộc riêng của chính họ dưới chế độ Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, chúng ta phải tự hỏi tại sao các nhà văn lớn, những nhà tư tưởng sâu sắc đáng kính này lại chĩa mũi dùi vào hơn 2 triệu người Việt tị nạn ở hải ngoại sau khi gọi người tị nạn là **chạy trốn tổ quốc** của mình, chứ không phải là **chạy trốn một chế độ** của những người chính Nhật Tiến mô tả là "**không còn tâm địa con người.**"

Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa có trên 500 tờ báo; hàng chục đài truyền hình, truyền thanh; hàng lô báo điện tử dùng tô hồng chuốc lục cho chế độ, nhưng **vẫn chưa đủ** đối với các nhà văn lớn, những nhà tư tưởng sâu sắc đáng kính này nên họ còn muốn báo chí và dư luận tự do ở hải ngoại phải ngưng chống đối hay kể tội chế độ và tiếp tay đánh bóng và nói tốt cho Nhà nước xã hội chủ nghĩa.

Những nhà văn lớn, những nhà tư tưởng sâu sắc đáng kính không muốn bị "gọi dạ bảo vâng," nên đã liều chết trốn chạy Cộng sản nhưng bây giờ lại lâm lẩn giữa **tổ quốc và chế độ**, nên chẳng chấp nhận ý kiến bất đồng của đa số người Việt tị nạn ở hải ngoại và còn nặng lời khinh bỉ họ!

Sau cùng, **chủ đích** công tác của Nhà Đạo Diễn Phim Tài Liệu Xã Hội Trần Văn Thủy phụ trách là gì?

Xin bạn đọc suy ngẫm về chính lời của Tiến sĩ Kevin Bowen, giám đốc Trung tâm William Joiner, nói thẳng thắn về cuốn "Nếu Đi Hết Biển" của Trần Văn Thủy:

"Và những câu hỏi về những sự kiện lịch sử chân thật? Đó là lĩnh vực của các nghệ sĩ và sử gia. Và đó là những vấn đề và khung trời Trần Văn Thủy tìm hiểu qua những đối thoại và tham luận trong tập sách này. Trang 12, "Nếu Đi Hết Biển."

"Công trình" này sẽ được đưa vào Dự án "(Tái) Xây dựng Diện mạo và quê hương của người Việt ở nước ngoài".

NẾU ĐI HẾT BIỂN CÓ TỬ TẾ KHÔNG?

ĐẠI-ĐƯƠNG
October 5, 2004

Tiến sĩ **Kevin Bowen**, Giám Đốc **Trung Tâm Williams Joiner** Nghiên cứu về chiến tranh và **Hậu quả chiến tranh**, Đại học Massachusetts Boston, Điều khiển Chương trình Rockefeller Nghiên cứu về tiến trình **"(Tái) Xây dựng Diện mạo và quê hương của người Việt ở nước ngoài – (Re) Constructing Identity and Place in Vietnamese Diaspora"**. trong lời giới thiệu cuốn **Nếu Đi Hết Biển ...** của **Trần Văn Thủy** "**Những đối thoại và tham luận trong tập sách này là những dữ liệu cần đọc cho bất cứ ai muốn hiểu sâu Việt Nam, hiểu được những cái giá phải trả cho cuộc xung đột ý thức hệ trong thế kỷ qua.** Trang 13".

Trần Văn Thủy, Nhà Đạo Diễn Phim Tài Liệu Xã Hội được Trung Tâm cấp học bổng 2002-03 để tạo ra "**Những Câu Chuyện của Người Việt**".

Đáng tiếc, những đối thoại và tham luận trong tập Nếu Đi Hết Biển chỉ phản ánh quan điểm và tư duy của bộ phận rất nhỏ, đặc biệt tập trung vào một trong các nhóm văn học

của cộng đồng người Việt hải ngoại. Vì thế, sẽ quá thiếu sót cho những ai muốn hiểu sâu về Việt Nam.

Trần Văn Thủy đã chọn lọc cẩn thận những bạn bè có tư duy tương đồng để phỏng vấn và hoàn tất chủ đề cho Trung Tâm. Rồi viết Mây Lờ Rào Đón "*Đây thuần túy chỉ là những ghi chép thô sơ từ cuộc sống, từ công việc của tôi cùng với những ý kiến đóng góp, trao đổi trong tình thân của một số quý vị mà tôi được coi là bạn.* Trang 19".

Hình ảnh người Việt tị nạn cộng sản được phóng đại từ một thiếu số không đại diện cho dư luận rộng rãi phải chăng đã được tính toán chi li?

Có lẽ, đoán trước phản ứng mạnh mẽ của người Việt tị nạn cộng sản về cách nhìn phiến diện nên Trần Văn Thủy viết "*Vậy, nếu có ai muốn tìm kiếm những điều cao siêu về tư tưởng, văn chương hoặc soi mói những điều kém cỏi về lập trường, quan điểm xin hãy bỏ qua, đừng đọc tiếp ... Tôi không có sở trường giới thiệu mình bằng ngòi bút, không có nguyện vọng đăng đàn diễn thuyết và đặc biệt là không có khả năng tranh cãi với bất kỳ ai.* Trang 19".

Thế mà, Trần Văn Thủy đã dùng 39/193 trang trong cuốn Nếu Đi Hết Biển để giới thiệu về mình!

Với ngôn từ tưởng như khiêm nhường, Trần Văn Thủy muốn bịt miệng người khác. Như thế, những điều Trần Văn Thủy viết sẽ trở thành bất khả tranh cãi! Tự do ngôn luận bị bóp nghẹt bởi thứ ngôn ngữ đả bôi!

Ở quốc nội, Cộng sản sử dụng bạo lực tối đa để bịt miệng dân chúng. Cán bộ Trần Văn Thủy mang chủ trương này ra hải ngoại và áp dụng bằng thứ ngôn ngữ khiêm nhường.

Kết quả như nhau: Thông tin một chiều.

Trần Văn Thủy cố mô tả lòng hận thù chất ngất của người Việt hải ngoại "*Bây giờ đi ra ngoài, tiếp xúc nhiều, đọc nhiều, nhất là những báo chí chống Cộng cực đoan, tôi thấy không ít chuyện kinh hoàng. Ai không theo mình thì giần mặt, đánh đấm hoặc bắn bỏ.* Trang 48".

Nhưng, Trần Văn Thủy đã không dẫn chứng cụ thể nên vắng bóng một đức tính không thể thiếu của nhà làm phim tài liệu xã hội.

Ở trang 96, Trần Văn Thủy thú nhận "*ở Boston tôi được bạn bè cảnh giác là khi tới Little Saigon phải coi chừng, phải làm sao để đồng hương không biết mình từ Hà Nội qua, nếu không có thể bị những người cực đoan hành hung. Qua đây, tôi thấy tình trạng không đến nỗi như thế*".

Trần Văn Thủy khoe đã phỏng vấn ông **Lương Hàm Châu** (hậu duệ của nhà yêu nước Lương Văn Can) cùng vợ là Phạm Thị Hoàn (con gái cụ Phạm Quỳnh) và ghi nhận được nhiều điều tâm huyết. Phỏng vấn **Nguyễn Dương Đôn**, Đại sứ ở Italia thời ông Diệm.

Tuyệt nhiên, phát biểu của họ không được Trần Văn Thủy trích dẫn vì bất lợi? Ngược lại, những lời nói của **Hoàng Xuân Hãn** mà ăn khớp với chính sách đại đoàn kết của đảng Cộng sản thì được ghi chép đến thừa thãi.

Trần Văn Thủy trích lời Hoàng Xuân Hãn ở trang 54 "*Sau cải cách ruộng đất đã có sửa sai. Ông Cụ đã nhìn thấy sai. Vậy là may*".

Lại hỏi "Cháu chưa hiểu được tại sao những người như bác có những mắt mắt ít nhiều bởi những lầm lẫn của chế độ, vậy mà vẫn bền lòng hướng về đất nước, gắn bó với quê hương, thuận hòa với thể chế? Trang 54".

Hoàng Xuân Hãn đáp "Cái lòng ái quốc của dân Việt mình nó lớn lắm. Cho dù có buồn phiền, thương tổn, riêng tư gì nhưng đứng trước cái vận mệnh, cái thịnh suy của đất nước thì đều bỏ qua cả".

Gần suốt đời sống ở Pháp nên Hoàng Xuân Hãn không tích lũy được thứ kinh nghiệm sống như học giả **Nguyễn Hiến Lê** viết về chế độ cộng sản trong tập hồi ký khi đã tìm lại được tự do bên ngoài nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Nguyễn Hiến Lê kể nội dung như sau "Khi ở Sài Gòn tôi ghét Pháp, Mỹ và có cảm tình với Việt Minh. Những gì có thể làm được tôi cũng giúp. Tuy nhiên, muốn hiểu Cộng sản ít nhất phải sống trong chế độ đó dăm bảy năm".

Khi được hỏi ở Mỹ người cầm bút có đủ tự do để viết tất cả những gì mình muốn viết chứ thì **Nhật Tiến** đáp "Cái cộng đồng Việt Nam ở hải ngoại vốn đã từng có nhiều năm chất ngất hận thù đến không chấp nhận một sự suy tư nào khác hơn là sự suy tư đã đông đá trong đầu óc của họ. Trang 75".

Tại sao Nhật Tiến lại dùng ngôn ngữ hằn học đối với những người bất đồng tư duy? Chẳng lẽ, mọi người phải suy nghĩ y chang như thông điệp, phán truyền của Nhật Tiến thì đầu óc mới khỏi đông đá? Người Việt hải ngoại sao chưa cảm ơn trời đất vì từ nay đã có Nhật Tiến suy nghĩ dùm cho mọi chuyện?

Khi **Nguyễn Thị Hoàng Bắc** nói "nếu hàng năm người Việt hải ngoại không gửi về nước trên dưới 2 tỉ USD thì chính sách của nhà nước ta sẽ ra sao" đã bị Thủy ngắt ngang "Tôi nghĩ, chúng ta không nên xen chuyện tiền bạc, trần tục vào câu chuyện nghiêm chỉnh như thế này. Trang 83". Có lẽ, phát biểu "chưa đạt yêu cầu".

Trả lời câu hỏi về sinh hoạt cộng đồng người Việt hải ngoại, Nguyễn Thị Hoàng Bắc nói "Tôi không ngạc nhiên khi đọc các diễn văn tuyên ngôn tuyên cáo cùng các bài báo ở các loại báo biểu lá cải, các nhân vật cộng đồng tổ cáo, mạ lỵ, chụp mũ tung bừa lẫn nhau, người oan, kẻ ứng cá mè một lứa. Trang 89".

Ở thiên đình, báo chí năm tô hô, kể cả tờ **Hợp Lưu**. Ai muốn xem mặc sức; thích sao chép để làm của riêng, xin tùy hỷ. Chẳng ai phải trả xu nào, và cũng không cần xin phép, kể cả lời cảm ơn gián dị. Như thế, có bị liệt kê vào loại báo biểu lá cải không?

Trong thập ngà văn học nào hiếm trường hợp chụp mũ, tranh cãi bằng thứ văn chương chợ Đồng Xuân chứ riêng gì những kẻ chưa đạt trình độ "ngộ văn học". Hay chuyện phe ta nên dùng vạch áo cho người xem lưng?

Trần Văn Thủy xoáy sâu vào nội dung "Tôi muốn nói thêm, báo chí ở hải ngoại, trừ một số báo tôi cho là đứng đắn, phân đông vì xu thời, câu khách, thường mô tả xã hội Việt Nam đen tối khủng khiếp. Trang 91".

Nguyễn Mộng Giác triển khai thêm "các đoàn thể chính trị tuy không có khả năng pháp quyền nhưng lại có khả năng kích động dư luận để phá hủy uy tín hay ngay cả sự sống của một cơ quan truyền thông ... Ban biên tập lựa các tin xấu như nạn tham nhũng, mãi dâm, kinh tế trì trệ, nạn cửa quyền lộng hành ... viết lại theo cách hành văn quốc gia rồi in lên báo. Trang 100".

Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa có trên 500 tờ báo; hàng chục đài truyền hình, truyền thanh; hàng lô báo điện tử dùng tô hồng chuốc lức cho chế độ. Vậy, chưa đủ sao mà còn muốn báo chí tự do ở hải ngoại phải tiếp tay các hoạt động tuyên truyền cho Cộng sản?

Mặt tích cực được Nhà nước trát quá nhiều sơn phấn nên không thật. Các loại tin ở mặt sau ít bị chính-trị-hóa mới thể hiện thực trạng bi đát tại Việt Nam. Nhà báo, phóng viên nên cung cấp những bản tin gần sự thật cho độc giả hay tình nguyện làm bằng yết thị của đảng Cộng sản?

Xã hội tự do nào cũng tồn tại những "đoàn thể, nhóm áp lực". Nhờ các nhóm áp lực mà nhà cầm quyền không thể tự tung tự tác. Các nhân vật được Kevin Bowen ca tụng "những nhà văn, những nhà tư tưởng sâu sắc đáng kính ... đã trình bày một cách thẳng thắn và công khai về một số đề tài cấm kỵ (taboo) trong sinh hoạt chính trị ở hải ngoại cũng như Việt Nam", nắm trong tay những cơ quan văn học và tư tưởng; tự nhận thuộc hoặc được thành phần đa số thâm lặng ủng hộ thì sao lại phải sợ "thiếu số chống Cộng"?

Những đề tài trong Nếu Đi Hết Biên từng được người Việt tị nạn Cộng sản bàn nát nước ra rồi chứ nào phải cấm kị chi trong sinh hoạt chính trị ở hải ngoại như Bowen tưởng tượng và phóng đại quá xa sự thật.

Hoàng Khởi Phong trả lời Trần Văn Thủy "Ở hải ngoại thì không một ai dể súng vào mòng tang bắt viết, thì hà cớ gì phải vừa viết vừa cảnh giác đề phòng đồng biểu tình chống đối. Trang 126".

Hầu hết những nhân vật góp phần chính yếu trong Nếu Đi Hết Biên đều có tình đánh đồng chủ trương và hành động trấn áp tự do ngôn luận của Cộng sản Việt Nam với người Việt hải ngoại.

Sự so sánh quá khập khểnh khiến người ta liên tưởng đến những mưu đồ thiếu-tử-tế của những kẻ chỉ vì quyền lợi tụn mún cho bản thân.

Người Việt tị nạn cộng sản ở hải ngoại biểu tình, ra tuyên ngôn, tuyên cáo, vận động hành lang Quốc Hội nhằm đòi lại quyền tự do ngôn luận cho mọi người Việt Nam, nhất là đồng bào quốc nội. Họ liền bị chụp mũ "chống cộng cực đoan".

Họ không van xin, chẳng nhờ bạn bè vận động với Nhà nước để được quốc doanh in tác phẩm như một số cá nhân đã và đang làm. Họ chưa có tác phẩm cũng như chẳng bao giờ mong được Nhà nước chiếu cố nên tham gia hoạt động đấu tranh cho kẻ khác không vì tư lợi. Thật khó bảo rằng họ không biết cách sống tử tế!

Trần Văn Thủy than phiền "Tôi cũng rất buồn khi đọc một số báo chí ở hải ngoại viết rất thiếu chân thực cũng như rất thiếu tình người về những gì không may xảy ra ở Việt Nam. Như vụ hỏa hoạn ở khu Thương xá Tam Đa, người ta hân hoan đưa những tin tang tóc, buộc tội chính quyền trong nước. Nhưng, vừa xảy ra một vụ hỏa hoạn khủng khiếp không kém ở The Station Nightclub tại tiểu bang Rhode Island, hàng trăm người chết ... không thấy báo Việt ngữ nào sẵn đón tin này đề lên án chính phủ Mỹ cả. Trang 138".

Trương Vũ phụ họa "Vào thời gian có cuộc chiến tranh ở Campuchia đang sôi động, một số báo chí hải ngoại vẫn thường loan những cái tin như '20 bộ đội cộng sản Việt Nam bị Khmer đỏ phục kích giết chết' như loan một tin vui ... không một chút xúc động nào về cái chết của những thanh niên vô tội này cùng những đau đớn mà cha mẹ, anh em, bà con của họ gánh chịu. Trang 139".

Báo chí hải ngoại sai ở điểm nào khi vạch ra những điều vô trách nhiệm của của Nhà nước trong vụ hỏa hoạn gây chết chóc cho người Việt Nam. Nhiều người Việt ở hải ngoại chưa biết nên báo chí cần đưa tin. Ngược lại, truyền thông Mỹ tự do, dồi dào phương tiện đã cung cấp cho độc giả tức thời và đầy đủ tin tức liên quan đến trận hỏa hoạn ở Rhode Island nên báo Việt ngữ không cần lập lại.

Bản tin chiến sự quốc tế nào cũng loan như thế. Vui hay buồn do cảm nhận của từng độc giả. Vậy, dân chúng Cao Miên có đau đớn, có chịu nhiều mất mát khi bị Quân đội Nhân dân VN chiếm đóng suốt 10 năm không? Hoặc, dân chúng Cao Miên có nợ máu với Quân đội Nhân dân nên chết cũng đáng kiếp!?

Wayne Carlin kể với Trần Văn Thủy "**Hồ Anh Thái, Lê Minh Khuê** và tôi đi vòng nước Mỹ, đọc và thảo luận tuyển tập *The Other Side of Heaven* trong mọi diễn đàn - các lớp tiểu học, các lớp và diễn đàn đại học, các tiệm sách, trụ sở cựu chiến binh, nhà hát. Ở các thành phố có đông Việt Kiều - New Orlean, San Francisco, Seattle - có những tập hợp đông đảo và xung động để phản đối chúng tôi. Họ hô khẩu hiệu và phát truyền đơn, thỉnh thoảng cảnh sát phải hộ tống chúng tôi để ngăn ngừa bị hành hung. Trang 160".

Những kẻ có phương tiện, điều kiện thâm nhập vào học đường, nhà hát, tiệm sách, hội đoàn của Mỹ để trình bày quan điểm, nhưng, không phản ánh đúng sự thật nên dân đen mới dùng phương tiện được Hiến Pháp Hợp Chúng Quốc qui định để bày tỏ thái độ.

Mỗi người đều có hoàn cảnh và phương tiện riêng biệt để đấu tranh cho quyền tự do ngôn luận miễn không vi phạm luật pháp của quốc gia sở tại.

Người sống tử tế không bao giờ sợ bị chỉ trích, hoặc phát khùng khi chẳng thuyết phục được kẻ khác.

Phải chăng muốn trở thành người tử tế cần biết cách chấp nhận dị biệt trong xã hội?

Trần Văn Thủy, Nhà Đạo Diễn Phim Tài Liệu Xã Hội được Trung Tâm Williams Joiner cấp học bổng niên khóa 2002-03 để tạo ra "*Những Câu Chuyện của Người Việt*" đã rào đón cẩn thận cho cuốn Nếu Đi Hết Biển ...

Nhưng, không che đậy được **chủ đích của công tác mà Trần Văn Thủy phụ trách** qua lời của Tiến sĩ Kevin Bowen, giám đốc Trung tâm William Joiner: "**Và những câu hỏi về những sự kiện lịch sử chân thật? Đó là lĩnh vực của các nghệ sĩ và sử gia. Và đó là những vấn đề và khung trời Trần Văn Thủy tìm hiểu qua những đối thoại và tham luận trong tập sách này.** Trang 12".

Sự kiện lịch sử chân thật được trình bày trong Nếu Đi Hết Biển có phản ánh Diện mạo của người Việt hải ngoại hay không?

Trần Văn Thủy đã đặt nhiều câu hỏi liên quan đến sinh hoạt cộng đồng với những người chưa từng làm việc trong lĩnh vực này chứng tỏ hai điều:

- (1) Tác giả đã phỏng vấn không đúng đối tượng do thiếu lương tâm chức nghiệp hoặc nhằm chủ đích bóp méo diện mạo của cộng đồng người Việt hải ngoại.
- (2) Người được phỏng vấn tuy biết sẽ đưa vào tài liệu nghiên cứu, nhưng, cứ phát biểu ngoài lĩnh vực chuyên môn hoặc nhân dịp này để thỏa mạ những kẻ không suy nghĩ và hành động giống như mình.

Những nhận xét của họ chỉ hợp trong khung cảnh trả dư hậu tửu hơn là dùng cho tài liệu nghiên cứu về sinh hoạt của một cộng đồng phức tạp từ nguồn gốc đến chính kiến.

Trả lời câu hỏi của Trần Văn Thủy về những người "*ham chống Cộng một cách cực đoan*", **Nguyễn Văn Quý**, viên chức cao cấp của chế độ cũ phát biểu "*Tôi không thích những chuyện bạo lực, những chuyện chính trị một cách hồ đồ viễn vông. Người ta chống Cộng kiểu sa lông, phòng trà. Có kẻ còn tệ hại hơn là vận động, thu tiền bỏ túi mình ... để chống Cộng. Trang 80*".

Nhiều nhà cách mạng đã bôn ba khắp nơi, kể cả hải ngoại, để mưu đồ tập hợp lực lượng nhằm lật đổ sự thống trị của thực dân Pháp. Không ít người từng chê họ hồ đồ, viễn vông. Nước Việt Nam thoát khỏi ách thống trị của thực dân Pháp chắc không nhờ vào những kẻ chỉ biết an phận kiếp sống sáng vác ô đi, tối vác ô về.

Dân chúng miền Nam vĩ tuyến 17 được sống tương đối tự do hơn miền Bắc khoảng 2 thập niên rõ ràng không thiếu máu xương của những chiến sĩ từ anh nghĩa quân cho đến chàng lính chính qui đã dùng bạo lực để chống bạo lực.

Chúng ta lên án việc sử dụng bạo lực để áp bức một dân tộc nói riêng và nhân loại nói chung. Nhưng, dùng bạo lực để bảo vệ quyền sống của đồng bào, của nhân loại lại rất chính đáng.

Nguyễn Thị Hoàng Bắc mĩa mai chỉ trích sinh hoạt của người Việt hải ngoại qua vụ Trần Văn Trường "*Cuộc biểu tình mấy chục ngàn người để chống một tên tâm trí bất bình thường không đủ tiền đủ sức kinh doanh nghiêm chỉnh nên chơi nổi treo hình Bác Hồ và cờ Việt Cộng. Trang 88*". Rồi, nhấn mạnh thêm ở trang 90 "*như có lần để phản đối một anh dờ diên dờ khùng do những người thích ôm micro la hét giữa đám đông tổ chức, chỉ tổ tốn tiền thuế dân đóng góp ... Mọi chuyện sau đó cũng chìm xuống*".

Người Việt tị nạn cộng sản chống hành động treo cờ đỏ sao vàng và hình Hồ Chí Minh chứ không chống cá nhân Trần Văn Trường.

Do đó, sau khi Trường hạ cờ và hình thì chẳng ai còn động tới nữa. Cũng vậy, nhiều nơi công cộng vô tình treo cờ đỏ sao vàng đều bị chống đối dẫn tới cuộc vận động chính quyền địa phương công nhận cờ vàng ba sọc đỏ là biểu tượng tôn kính của người Việt tị nạn Cộng sản và tượng trưng cho tự do dân chủ.

Hãy tưởng tượng cảnh một người Mỹ gốc Do Thái dám cả gan treo cờ Đức Quốc Xã và hình Adolf Hitler ở nơi công cộng thì phản ứng của cộng đồng Do Thái sẽ ra sao?

Biểu tình là một hình thức phản đối được Hiến Pháp Hoa Kỳ bảo vệ. Bất cứ cuộc biểu tình nào của người Việt tị nạn Cộng sản cũng đều được tiến hành đúng theo luật pháp và ôn hòa, trật tự nếu so với nhiều cuộc biểu tình bạo động thường xảy ra để chống các hội nghị tài chính quốc tế; hoặc để chống chính phủ.

Những kẻ chỉ đứng bên lề xem hoa e rằng khó thấu hiểu nguyện vọng, chủ trương và hành động của người người Việt tị nạn Cộng sản.

Thế chế dân chủ nào cũng thúc đẩy sự phát triển của xã hội công dân trong đó quyền bất đồng ý kiến được hoan nghênh và do Hiến pháp bảo vệ.

Đề lên án những người chống Cộng nên Nguyễn Thị Hoàng Bắc hết viện dẫn sách của nhà văn Tiệp Milan Kundera đến tập Văn học Hiện đại và Hậu Hiện đại (sắp được chính phủ Hà Nội cho phép in) của **Hoàng Ngọc Tuấn** "*Để xây dựng giá trị bản thân trong xã hội mới, thay vì nỗ lực hội nhập và vươn lên trong từng bước với sự kiên nhẫn, nhiều người lao vào và bỏ nhiều thì giờ, sức lực ngay cả tiền bạc để tạo những địa vị giả trong những nhóm sinh hoạt chính trị mệnh yếu.* Trang 89".

Sinh hoạt chính trị đa nguyên hàm chứa nhiều quan điểm dị biệt luân chuyển trong sự cạnh tranh và thuyết phục. Vì thế, sự hình thành và tàn lụi của một tổ chức chính trị tùy thuộc vào nhu cầu thời cuộc cho đến khi có một sự kết hợp đủ sức gánh vác nhiệm vụ chính trị cho cộng đồng hoặc quốc gia.

Sinh hoạt đa nguyên tạo điều kiện cho các thành viên trong xã hội thoát khỏi não trạng "*gọi dạ bảo vâng*".

Tại sao có những kẻ không muốn bị "gọi dạ bảo vâng" nên trốn chạy Cộng sản lại chẳng chấp nhận ý kiến bất đồng của người khác?

Những người quan tâm trong lĩnh vực chính trị không quên đến yếu tố kích thích, tác động của cộng đồng tị nạn Tiệp Khắc trên đất Mỹ đối với cuộc cách mạng nhưng 1989 tại Tiệp Khắc.

Một cựu tù nhân chính trị đến Mỹ với hai bàn tay trắng đã tạo dựng được 3 nhà hàng sang trọng vào hạng nhất nhì và siêu thị tại Houston, Texas song song với hoạt động chống Cộng triệt để và kiên trì. Rất nhiều trường hợp tương tự cũng diễn ra ở mọi lĩnh vực trong đời sống cộng đồng người Việt tị nạn Cộng sản. Tài sản của họ còn lớn gấp bội so với nhiều người chỉ lo cắm cúi kiếm tiền và bài xích hoạt động chống Cộng vốn không sinh lợi.

Nguyễn Mộng Giác lên án người Việt hải ngoại "*Có những người chủ trương cắt đứt mọi liên hệ với VN, kể cả không mua hàng của VN ... Dân có khổ thì mới đứng lên lật đổ chính quyền.* Trang 102".

Triệt đường lương thảo là một trong ba kế sách trong binh thư Tôn Tử. Bị cấm vận, một hình thức nhẹ của triệt đường lương thảo, đã buộc Cộng sản Việt Nam phải thay đổi chính sách là điều không thể chối cãi.

Các quốc gia tài trợ cho Việt Nam luôn luôn đặt điều kiện buộc Hà Nội phải thay đổi cũng là một hình thức cấm vận uyển chuyển. Mỗi bước thay đổi vì áp lực đều mang lại phúc lợi cho dân chúng Việt Nam. Tuy nhiên, nhờ món tiền hào phóng của "*khúc ruột xa ngàn dặm*" nên đôi lúc Hà Nội cũng bất chấp áp lực đòi cải tổ của quốc tế.

Đầu năm 2004, Quỹ Tiền Tệ Quốc Tế đã ngưng cho vay vì tình trạng thiếu minh bạch tại Việt Nam. Nhờ thế, hiện nay, Hà Nội phải gấp rút cải tổ guồng máy tài chính.

Dân chúng Đông Âu cũng như Liên Xô phần nộ Nhà nước vì thiếu thốn nên mới đồng lòng lật đổ chế độ, đòi lại quyền quản trị đất nước.

Làm chính trị phải biết học hỏi kinh nghiệm tha nhân để bổ sung cho sách lược. Và, phải có nhãn quan nhìn xa trông rộng để phân biệt được lợi/hại trước mắt và lâu dài. Không thể để cho tình cảm cá nhân chi phối mà quên đi lợi ích của cả dân tộc.

Hoàng Khởi Phong đem sự cạnh tranh trong cộng đồng người Mỹ gốc Hoa để so sánh với cộng đồng người Mỹ gốc Việt "*Tôi ghi nhận được một điều lý thú là tại chợ Tàu San Francisco và chợ Tàu Los Angeles có những cửa tiệm bán sách báo, tranh ảnh, kề cận nhau, một bên trưng hình Mao Trạch Đông, một bên trưng hình Tưởng Giới Thạch ... Tại khu chợ Tàu, ngày 1-10 hàng năm là ngày kỷ niệm của Hoa Lục, các cửa tiệm thân Hoa Lục treo đèn kết hoa, múa lân đốt pháo trong khi các tiệm thân Đài Loan thân nhiên như không có gì. Trang 120".*

Hai Cộng đồng Mỹ gốc Hoa và gốc Việt được hình thành trong điều kiện khác biệt sâu xa.

Đa số người Hoa đến Mỹ theo diện di dân kinh tế, ngoại trừ một số nạn nhân cộng sản như **Harry Wu, Ngụy Kinh Sinh ...** Thành phần tị nạn chính trị rất tích cực và quyết liệt trong hoạt động chống chính phủ Bắc Kinh.

Thực tế, dân Đài Loan và Hoa Lục thuộc hai quốc gia khác nhau. Trung Cộng không trực tiếp cai trị và áp chế dân Đài Loan và ngược lại. Họ không bị những vết hằn sâu đậm trên cơ thể và tinh thần do phía bên kia gây ra.

Đa số người Việt được quyền định cư trên xứ Mỹ với tư cách tị nạn Cộng sản từng bị đày đọa, bị tước đoạt quyền làm người, bị chà đạp như súc vật tại Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Những vết thương chí mạng trên tinh thần cũng như cơ thể của người tị nạn đều in hình Cộng sản.

Vì thế, cách hành xử của hai cộng đồng Việt và Hoa trên đất Mỹ tất yếu phải khác nhau.

Hiểu được tâm trạng của người Mỹ gốc Việt nên giữa năm 2004, chính quyền Nam Cali quyết định không cho phép phái đoàn của Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam đến rong chơi tại Little Sài Gòn, nơi có nhiều người Việt tị nạn Cộng sản cư ngụ.

Đáng tiếc, có những kẻ mang danh tị nạn lại không muốn chia sẻ nỗi đau chung của nạn nhân Cộng sản!

Chế độ Đức Quốc Xã đã chết hơn nửa thế kỷ, nhưng, liệu có người Mỹ gốc Do Thái nào dám rước một tên đầu trọc áo nâu (thuộc đảng Tân Đức Quốc Xã) cùng dung giảng dung giẻ nơi cộng đồng Do Thái?

Nói đến tình trạng lưu vong, Hoàng Khởi Phong nhận xét "*Hiện nay trước sau có tới hơn hai triệu người Việt cả chống Cộng sản cũng như Cộng sản, miền Nam cũng như miền Bắc **chạy trốn tổ quốc** của mình, lưu vong khắp thế giới vì chính kiến, vì kinh tế ... Trang 121".*

Hoàng Khởi Phong liệt kê ba đợt "**chạy trốn tổ quốc**" của người Việt. Tuy nhiên, xét kỹ, cả 3 trường hợp trong lịch sử dân tộc, người Việt bắt buộc phải lưu vong xuất phát từ nguyên nhân **chạy trốn chế độ**.

Không thể và không nên lầm lẫn giữa tổ quốc và chế độ. Bởi vì, chế độ như loài tầm gỏi bám vào cơ thể của tổ quốc, ngược lại, tổ quốc cuur mang dân tộc.

Chỉ có Cộng sản mới phát biểu hàm hồ "**tổ quốc xã hội chủ nghĩa**" để chiêu dụ những kẻ thiếu suy nghĩ.

Xã hội công dân là nền tảng của chế độ dân chủ dung chứa muôn vàn màu sắc khác biệt. Vì thế, sẽ là một khiếm khuyết nghiêm trọng khi muốn vẽ lại diện mạo chính xác của cộng đồng người Việt hải ngoại mà chỉ thông qua một nhóm nhỏ trong xã hội.

Đạo diễn phim thời sự Trần Văn Thủy, trong khi phỏng vấn cho cuốn Nếu Đi Hết Biển, thường khai thác vấn đề **Hòa hợp Hòa giải**. Và, những người được phỏng vấn cũng rất tích cực khi biện minh cho chủ trương Hòa hợp và Hòa giải.

Từ khởi thủy, độc giả đã cảm thấy mất hứng, bởi vì, kẻ vấn lẩn người đáp đều dùng thái độ miệt thị, ngôn ngữ kết tội khi đề cập đến những thành phần đang được kêu gọi, rao giảng về Hòa hợp và Hòa giải.

Trần Văn Thủy viết "*Cái đêm hội ngộ hiếm hoi trong đời sau gần nửa thế kỷ chờ đợi ấy, một thằng Việt cộng và một thằng Ngụy nằm chung một phòng, chuyện trò râm ran đến tận khuya.* Trang 40".

"Việt cộng" do rút ngắn của nhóm chữ "Cộng sản Việt Nam" không hàm chứa ý nghĩa miệt thị mà chỉ nhằm xác định chủ thể. Ngược lại, "Ngụy" được Cộng sản sử dụng với hậu ý khinh bỉ.

Trương Vũ hồi tưởng chuyến về thăm quê hương sau khi chiến tranh chấm dứt đã 26 năm cảm thấy bị nhục mạ vì nhóm chữ lính ngụy "*Nhân kỷ niệm ngày 30-04, đài truyền hình chiếu nhiều phim về 'lính ngụy', bọn 'lính ngụy' trông thật là ác ôn. Tôi tên 'lính ngụy' 25 năm trở về, nhìn hình ảnh 'mình' trên truyền hình cười ra nước mắt.* Trang 141".

Nguyễn Thị Hoàng Bắc phán xét hành vi của người Việt tị nạn Cộng sản "*lâu lâu lại thấy biểu tình lệt đệt vài người hay tự thiêu, ủi xe tăng vào Sứ quán Việt Cộng ... nên tôi không mấy ngạc nhiên khi đọc các diễn văn, tuyên ngôn, tuyên cáo cùng các bài báo ở các loại báo biểu lá cải, các nhân vật cộng đồng tố cáo, mạ lỵ, chụp mũ tưng bưng lẫn nhau, người oan, kẻ ưng cá mè một lứa.* Trang 89".

Nhật Tiến dè bủ toàn thể người Việt tị nạn cộng sản "*Cái cộng đồng Việt Nam ở hải ngoại vốn đã từng có nhiều năm chất ngất hận thù đến không chấp nhận một sự suy tư nào khác hơn là sự suy tư đã đông đá trong đầu óc của họ.* Trang 75".

Trần Văn Thủy cố mô tả bằng cách phóng đại vô tội vạ về lòng hận thù chất ngất của người Việt hải ngoại "*Bây giờ đi ra ngoài, tiếp xúc nhiều, đọc nhiều, nhất là những báo chí chống Cộng cực đoan, tôi thấy không ít chuyện kinh hoàng. Ai không theo mình thì giần mắt, đánh đấm hoặc bắn bỏ.* Trang 48". Nhưng, chẳng trung dẫn chứng có đúng với thiên chức của một nhà đạo diễn phim thời sự.

Nhật Tiến nói "*Sau bao nhiêu năm tang thương của cuộc chiến, với chất ngất hận thù giữa bên này và bên kia, theo tôi nghĩ, con đường hòa hợp hòa giải dân tộc là sinh lộ duy nhất để đem quê hương ra khỏi tình trạng mất tự do dân chủ, nghèo nàn chậm tiến và tràn lan tệ trạng tham nhũng và bất công như hiện nay.* Trang 71".

Từ những tư duy đó, kẻ vắn người đáp ra sức cổ vũ cho giải pháp Hòa hợp Hòa giải dân tộc.

Họ được Tiến sĩ Kevin Bowen ca tụng "*những nhà văn, những nhà tư tưởng sâu sắc đáng kính*". Tiếc thay, bản thân họ đã có những suy nghĩ và thái độ bất dung đối với sinh hoạt của người Việt tị nạn Cộng sản.

Họ lên án gay gắt các sinh hoạt phi dân chủ của người Việt hải ngoại. Nhưng, lại sẵn sàng loại trừ quan điểm bất đồng của người Việt tị nạn Cộng sản. Cách hành xử đó không biện minh được tinh thần biết tôn trọng sinh hoạt dân chủ đa nguyên, khả năng thuyết phục, và sống chung hòa hợp với người khác trong xã hội.

Với những người cùng chia xẻ số phận bi thương trong nhiều năm dài trên quê hương khói lửa; trong cảnh ly hương mà họ không thể hòa giải, hòa hợp thì làm sao có thể thực hiện với những kẻ từng cướp đi cuộc sống tự do, đày đọa, chà đạp nhân phẩm con người Việt Nam?

Những người được phỏng vấn trong cuốn Nếu Đi Hết Biển đều nhờ dấu ấn "*tị nạn cộng sản*" mới được an cư lạc nghiệp trên xứ người, đương nhiên được coi như thuộc Cộng đồng tị nạn cộng sản người Mỹ gốc Việt. Giờ đây, họ đều muốn giũ bỏ lời thề nhập tịch khi đề cập đến Cộng đồng người Việt, ví dụ, như Nguyễn Thị Hoàng Bắc viết "*ý thức chính trị đã chia rẽ sâu sắc người Nam và người Bắc từ trong nước cho đến ngoài nước, và cũng từ đó sản sinh ra một cộng đồng mới: người Việt di tản hay Việt Kiều*". Trang 80".

Khó ai tin đó là định nghĩa chính xác và thận trọng về Cộng đồng người Việt hải ngoại.

Nhà văn là Thượng đế đối với các nhân vật trong tác phẩm, có thể vo tròn, bóp méo tùy thích. Tuy nhiên, ngoài đời, nhà văn không nên đóng vai trò Thượng đế để phán truyền mà phải biết nhìn sự việc bằng nhãn quan thực tế. Đồng thời, nên tuyệt đối tôn trọng mọi tư duy dị biệt.

Khi Nguyễn Mộng Giác tự phong cho cái quyền "*viết là để cho cả dân tộc trong lẫn ngoài nước đọc, không phải chỉ dành riêng cho một nhóm nhỏ của một cộng đồng ngày càng thu hẹp*". Trang 110".

Vì thế, không nên chê trách những tác giả viết về kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội để cho đồng bào đọc như lời Nhật Tiến "*Tôi thường nghe rất nhiều lần người ta nhân danh quyền lợi của 80 triệu đồng bào ở trong nước để phát động những cuộc đấu tranh*". Trang 72".

Trong xã hội, văn học chỉ phản ánh một khía cạnh nhỏ so với muôn vàn vấn đề khác nhau cần giải quyết của loài người. Hơn nữa, một nhánh nhỏ trong dòng văn học dân tộc tại hải ngoại lại càng không đủ khả năng và điều kiện để dè dặt non lập biên.

Mỗi loại vấn đề trong xã hội cần đến nhiều thành phần chuyên môn khác nhau giải quyết.

Nhà văn thuần túy không trực tiếp giải quyết những vấn nạn kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội của cộng đồng hoặc dân tộc.

Tại sao một nhóm nhỏ, thực sự không đại diện cụ thể cho ai cả, lại lớn tiếng cổ xúy cho giải pháp Hòa hợp Hòa giải dân tộc, đồng thời, nặng lời thóa mạ những kẻ cùng chung cảnh ngộ chỉ vì họ không tin hoặc không chịu theo lời huấn dụ?

Tại sao kẻ khác lại không được quyền chỉ trích, công kích "các vị Thượng đế" ở trong xã hội dân chủ?

Đọc những lời "*thành khẩn khai báo*" của họ, độc giả bỗng giật mình khi "*ngộ*" ra rằng họ chứ nào phải ai khác đã từng thực thi giải pháp hòa hợp hòa giải với Cộng sản trong nhiều hoàn cảnh khác nhau, nhưng, tất cả đều thất bại.

Dù mang ảo tưởng gia đình cách mạng "*cha mẹ tôi trước cũng tham gia kháng chiến chống Pháp, ba tôi tham gia từ những ngày còn đi học, khi làm Sở Hỏa Sa của Pháp ... đã xuôi Bắc vào Nam, chuyển tải người, tài liệu, đưa đất đường cho các đồng chí hoạt động thời Việt Minh ... ba tôi ở trong lực lượng nổi dậy và từng giữ chức Chủ tịch Ủy Ban Nhân Dân quận Thủ Đức ... ba tôi bị Pháp bắt tra tấn giam cầm. Trang 81-82*"; hoặc bị kẹt lại vì thiếu phương tiện tháo chạy thì Nguyễn Thị Hoàng Bắc sau năm 1975 cũng được lưu dung dạy văn tại 2 trường Trung học ở Nha Trang.

Sau 11 năm hòa hợp có ý thức hoặc vô thức, Nguyễn Thị Hoàng Bắc cũng đành chia tay với chế độ Cộng sản tức là không hòa giải được hận thù tiềm ẩn trong tâm hồn hai phía. Vì thế, giai đoạn hòa hợp trở thành vô ích.

Trương Vũ kể "*Tháng 3-75, tôi quyết định ở lại Nha Trang, không đi tản vào Sài Gòn, mặc dầu có phương tiện và mặc dầu cả gia đình đã chuẩn bị đi tản ... Gần một năm sau ngày giải phóng, tôi hoàn toàn tin rằng ra đi là đúng ... Đến nay, tôi vẫn tin rằng quyết định ở lại của riêng tôi vào năm 1975 có phần đúng có phần sai, nhưng quyết định ra đi vào năm 1976 thì hoàn toàn đúng. Trang 137*".

Lưu lại làm việc tại Đại học Duyên Hải ở Nha Trang, nhưng, có lẽ Trương Vũ không hòa hợp được với Cộng sản như mong đợi nên dứt tình ra đi.

Ngay từ những ngày đầu, khi Cộng sản chiếm Sài Gòn, Nguyễn Mộng Giác đã tham gia hoạt động trong Hội Nhà Văn, mặc dù không "*thành khẩn khai báo*" lúc được phỏng vấn. Nguyễn Mộng Giác từng được Cộng sản đề cử thay cho nhà văn Hoàng Hải Thủy trong vai trò đại diện cho các nhà văn miền Nam để phát biểu cảm tưởng tại Hội Nhà Văn Giải phóng.

Từ đó, Nguyễn Mộng Giác không cùng chung số phận tù đày như những nhà văn của Việt Nam Cộng Hòa. Ngược lại, nhờ sinh hoạt trong Hội Nhà Văn mà có điều kiện để ra tác phẩm Sông Côn Mùa Lũ. Nhưng, không đủ tính mácxít nên chẳng được Nhà nước cho phép xuất bản.

Hòa hợp với Cộng sản, được sống yên thân một thời gian dài, có lẽ, không hòa giải được với Cộng sản nên Nguyễn Mộng Giác đành gạt lệ vượt biên.

Họ đã thất bại trong việc sống chung [hòa hợp] với Cộng sản nên đành lìa bỏ chế độ. Bài học cay đắng đó vẫn chưa làm họ thức tỉnh "*con mê hòa hợp*".

Mặc dù, cao giọng dạy dỗ người Việt Nam về tinh thần hòa hợp hòa giải dân tộc, tuy nhiên, chẳng một ai trong số họ dám từ bỏ việc làm béo bở trên xú người để về sống dưới chế độ Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam mà thực hiện việc hòa hợp hòa giải, đặc biệt

với cán bộ đảng viên Cộng sản. Hẳn, từ thâm tâm của họ, nỗi ám ảnh về chuyên chính vô sản vẫn như lưỡi gươm treo lơ lửng trên đầu nếu về với Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam nên đành chung sống với người Việt tị nạn Cộng sản. Dù sao sự an toàn của bản thân và gia đình cũng bảo đảm hơn khi chung sống với những người "*anh em phía bên kia*" tại quê nhà. Ước vọng được về sống dưới mái nhà xã hội chủ nghĩa, hình như, chỉ mạnh nha lúc họ mấp mé tuổi hưu trí, khi ngựa đã mỗi chân bon.

Hồ to khẩu hiệu, nhưng, họ không dám thực hiện.

Họ từng mở rộng cửa lòng để hòa hợp với cộng sản sau khi chế độ Việt Nam Cộng Hoà sụp đổ. Đáp lại, họ đã nhận được thái độ hòa hợp hòa của cán bộ qua sự mô tả của Nguyễn Thị Hoàng Bắc "*Xuyên qua các tổ trưởng, tổ dân phố, phường trưởng, xóm trưởng ... nhất là công an khu vực, chưa bao giờ tôi có ý niệm mạnh mẽ về quyền lực lớn như Trời lúc ấy ... Trời là công an ... các đồng chí giáo viên miền Bắc dạy thao diễn tổ, bất cứ bài giảng văn nào cũng nhất cử nhất động theo từng câu, từng chữ, liên hệ thực tế có ghi sẵn trong Sách Giáo An do Bộ Giáo Dục xuất bản. Trang 85*".

Và bây giờ, sống bám vào thể chế tự do của các dân tộc cu ru mang, họ lại trải thảm đỏ để đón tiếp cán bộ cộng sản trên các xứ tạm dung, có lẽ, cũng nhằm nói lên tinh thần hòa hợp hòa giải. Họ được cán bộ cộng sản trả lễ như lời than phiền của Nguyễn Mộng Giác "*một vài bạn văn Việt Nam qua đây, khi trở về VN viết bài đây những chi tiết sai sự thực, nhằm biểu diễn lập trường, đọc rất khó chịu. Nhiều bài tường thuật rằng các nhà văn VN qua Mỹ đi đâu cũng gặp những cựu chiến binh Mỹ hối hận tràn trề vì đã tham chiến ở VN, và họ khẩn khoản xin các bạn tha lỗi. Nhà thơ Trần Mạnh Hảo thì kể vừa đến New York đã gặp ngay một cựu chiến binh vô gia cư biểu lộ sự khâm phục đối với bộ đội VN mà TMH là đại diện. Người này vừa thấy đoàn VN của Trần Mạnh Hảo đã tấu ngay bài Tiến Quân Ca để chào mừng. Trang 102*". Trần Mạnh Hảo từng được một số nhà văn hải ngoại tuyên dương là cây bút "*phản kháng*" thời cời trời văn nghệ.

Nhà văn Lê Lựu sau khi được Trung tâm Williams Joiner mời tham dự Hội thảo và được một số nhà văn hải ngoại đón tiếp trang trọng đã viết một cuốn sách chửi Mỹ thậm tệ cũng như nặng lời mạt sát người Việt tị nạn cộng sản.

Các sự kiện xảy ra vào những thời điểm và hoàn cảnh khác nhau, nhưng, bản chất sự việc vẫn là một: cán bộ Cộng sản đã triệt để lợi dụng ảo tưởng hòa hợp và hòa giải dân tộc để phục vụ cho quyền lợi cá nhân và đảng Cộng sản Việt Nam. Oái ăm thay, "*những nhà văn, những nhà tư tưởng sâu sắc đáng kính*" lại chẳng rút được bài học thực tiễn. Phải chăng họ vẫn nuôi dưỡng ảo tưởng hòa hợp hòa giải?

Khả năng luận giải chính trị của họ yếu kém hay vì một mưu đồ thâm kín nào đó làm cho họ khá mâu thuẫn trong lý luận.

Họ thừa nhận những người từng sống trong chế độ Việt Nam Cộng Hòa ít có tâm lý hận thù, nhưng, lại nhất quyết khuyên bảo, đốc thúc người Việt tị nạn phải hòa hợp hòa giải với Cộng sản. Trong khi đó, họ đón tiếp trang trọng, chén chú chén anh với những kẻ đã và đang khur khur ôm lấy, áp dụng chuyên chính vô sản lên dân tộc Việt Nam.

Đáp câu hỏi của đồng chí bỏ "*Mày ghét cộng sản lắm sao mà đi cái thứ lính [thủy quân lục chiến] ác ôn này?*", **Cao Xuân Huy** nói "*Ghét thì con không ghét, có thù oán gì đâu, nhưng gặp đâu thì bắn đó*". Trang 63".

Trương Vũ nhận xét "*Người Việt không phải là loại người thù dai, không có một nền văn hóa hay những tôn giáo khích động sự thù dai. Trang 141 ... mặc dầu đến nay tôi vẫn tin rằng tương lai có thể tốt đẹp hơn cho đất nước Việt Nam nếu Niền Nam thắng trận*". Trang 137".

Vậy thì, cuộc vận động của họ nên diễn ra trong chế độ Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, chiếc nôi của hận thù chứ sao lại chĩa mũi dùi vào hơn 2 triệu người Việt ở hải ngoại?

Nếu muốn hai phe từng chống nhau hòa hợp thì điều kiện tiên quyết là phải tìm các phương thức hòa giải. Những người có đủ thẩm quyền giải quyết chính là đảng Cộng sản và các thế lực chính trị nằm bên ngoài sự khống chế của Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam.

Hòa hợp trước không thể dẫn tới hòa giải vì thiếu yếu tố tương nhượng lẫn nhau nên chỉ tạo ra tình trạng bị khuất phục bởi cường quyền như kinh nghiệm lịch sử.

Nếu Đi Hết Biển không phải là câu chuyện hư cấu mà mang trọng trách do Trung Tâm Joiner ủy thác cho Trần Văn Thủy qua lời Tiên sĩ Kevin Bowen "*Và những câu hỏi về những sự kiện lịch sử chân thật? Đó là lĩnh vực của các nghệ sĩ và sử gia. Và đó là những vấn đề và khung trời Trần Văn Thủy tìm hiểu qua những đối thoại và tham luận trong tập sách này. Trang 12*". Công trình này sẽ được đưa vào Dự án "*(Tái) Xây dựng Diện mạo và quê hương của người Việt ở nước ngoài*".

Tiểu thay, tập tài liệu đó không thể phản ánh trung thực sinh hoạt của đa số người Việt hải ngoại vì bị hạn chế bởi người chủ trương và những kẻ được phỏng vấn.

1. Thứ nhất, Trần Văn Thủy nghiên cứu cộng đồng Việt Nam Hải ngoại thông qua lăng kính của một nhóm nhỏ vốn không tham dự mà còn có ác cảm đối với các sinh hoạt đa dạng của người Việt tị nạn Cộng sản.
2. Thứ hai, Trần Văn Thủy không hỏi đúng đối tượng chuyên môn về những vấn đề liên quan đến chính trị và cộng đồng nên trở thành phiến diện.

Diện mạo người Việt ở nước ngoài qua Nếu Đi Hết Biển sẽ trở thành méo mó như bức tranh lập thể trong Dự án "***(Tái) Xây dựng Diện mạo và quê hương của người Việt ở nước ngoài***" do Trung Tâm Williams Joiner chủ xướng.

ĐẠI-DƯƠNG